

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2566

ประเภท เครื่องเบญจรงค์

The Craftmanship Descendants in 2023

Categorized in Benjarong Ware

นายธนวรรณ ชัยทวนิชกุล

จังหวัดสมุทรสงคราม

Mr.Tanawat Chayutwanitchakul

Samut Songkhram Province

นายธนวรรณ์ ชยทวานิชกุล

ทายาทช่างศิลปหัตถกรรม ปี 2566

ประเภท เครื่องเบญจรงค์

Mr.Tanawat Chayutwanitchakul

The Craftmanship Descendants in 2023

Categorized in Benjarong Ware

ด้วยความผูกพันกับเบญจรงค์เนื่องจากคลุกคลีกับกิจการเบญจรงค์ของครอบครัวมาตั้งแต่อายุ 9 ขวบ และเติบโตอยู่ในชุมชนบางช้าง ซึ่งเป็นชุมชนที่ทำเครื่องเบญจรงค์ ซึ่งเกือบทุกหลังคาเรือนจะเป็นช่างเบญจรงค์จึงมีโอกาสฝึกหัดการเขียนลวดลายเบญจรงค์ลวดลายโบราณและลายน้ำทองเพื่อหารายได้หลังเลิกเรียนตั้งแต่วัยเด็ก กระทั่งเรียนจบการศึกษาจากวิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม ได้เข้าศึกษาต่อที่วิทยาลัยอาชีวศึกษาไทยวิจิตรศิลป์ เชียงใหม่ สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ จึงมีโอกาสสัมผัสการทำเครื่องเคลือบสีลวดลายหรือเครื่องเคลือบสีเขียวแตกลายงาที่มีความงดงามในแบบที่แตกต่างจากเครื่องเคลือบสีขาวในภาคกลาง จากนั้นได้มีโอกาสเรียนรู้เพิ่มเติมจากวิทยาลัยในวังชายและเรียนวิธีการเขียนลวดลายด้วยเส้นสีอย่างโบราณและร่วมสมัยจากครูวิช ะไกรเนตร ครูช่างศิลปหัตถกรรม 2556 รวมถึงเทคนิคการลงสีต่างๆ ในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ ได้มีโอกาสเรียนรู้การขึ้นรูปทรงต่างๆ การเผาเครื่องเคลือบ การเผาเครื่องเบญจรงค์ และได้ศึกษาเพิ่มเติมด้านบริหารธุรกิจเพื่อต่อยอดงานเบญจรงค์ในกลุ่มชุมชนบ้านบางช้างให้มีการพัฒนามากยิ่งขึ้น ทำให้ปัจจุบันงานเบญจรงค์ในกลุ่มบ้านชุมชนบางช้างมีทั้งลวดลายโบราณ และงานร่วมสมัย เพื่อปรับให้สามารถใช้ได้ในชีวิตประจำวันมากขึ้น เหมาะกับไลฟ์สไตล์ของคนในปัจจุบัน

Bound to the art of Benjarong, having been immersed in the Benjarong family business since the age of nine, Tanawat grew up in the Bang Chang community, a place where almost every household had a Benjarong artisan. This provided an opportunity to practice drawing Benjarong patterns, ancient designs, and gold embellishments from a young age to earning a living after school. After completing his education from Samut Songkhram Technical College, Tanawat furthered his studies at the Thaiwiji Silp Chiang Mai Vocational College in the field of Product Design. There, he was introduced to the art of crafting celadon glazed pottery and green crackled glazed pottery, which is distinctively beautiful and different from the white glazed pottery of the Central Region. He further learned at Wang Chai College and adopted the ancient technique of line coloring from Master WiratThakrainet, The Master Craftsman of 2013, along with various coloring techniques in Benjarong production. This included molding different shapes, glazing, and firing techniques. Tanawat also furthered his studies in business administration to enhance and develop the Benjarong crafts in the Bang Chang community group, thus leading to greater advancements. Currently, the Benjarong work in the Bang Chang community group includes both ancient designs and contemporary work by adapting them for more frequent use in daily life, and fitting the lifestyle of modern people.

การอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญา

เอกลักษณ์ดั้งเดิมของความเป็นเครื่องเบญจรงค์ เครื่องถ้วยชามชั้นสูงที่ใช้ในราชสำนักของไทย ในสมัยโบราณตั้งแต่สมัยอยุธยา และได้รับความนิยมมาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งเกิดลวดลายเฉพาะในแบบไทยมากมาย ลายที่นิยมเขียนเป็นลายซึ่งออกแบบโดยช่างไทย ได้แก่ ลายเทพพนม, ลายนรสิงห์, ลายก้านขด และลายกระหนก โดยเครื่องเบญจรงค์ของไทยจะนิยมลง 5 สีด้วยกัน คือ ขาว เหลือง ดำ แดง เขียว (คราม) จึงเป็นที่มาของชื่อ “เบญจรงค์” ที่ต้องอาศัยความปราณีตบรรจงเป็นอย่างมากในการวาดลวดลาย และลงสี โดยลวดลายของเบญจรงค์ในอดีตเป็นศิลปะที่มีการผสมผสานระหว่างไทยจีนและอินเดีย เป็นการใช้ผู้กันเขียนทั้งหมดในสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 จะเห็นได้ว่าวัฒนธรรมการรับประทานอาหารมีบทบาทสำคัญ และต่อยอดมาถึงเครื่องถ้วยชามที่ใช้ อันบอกถึงรสนิยมและความศิวิไลซ์ พระบรมราชินีในสมัยรัชกาลที่ 2 ทรงมีพระปรีชาสามารถในการทำอาหารและทรงสั่งให้จีนเขียนลายเบญจรงค์ขึ้นมาเป็นพิเศษเพื่อใช้ในราชสำนัก

Conservation and inheritance of the wisdom

The distinctive identity of the traditional Benjarong pottery, the high-quality bowls and dishes used in the Thai royal palaces in ancient times, dates back to the Ayutthaya period and continued to be popular up to the Rattanakosin era. These artifacts showcase unique Thai patterns and designs crafted by Thai artisans, including depictions of mythical creatures like Thep Phanom, Narasimha (a man-lion creature), twisted vines, and spotted deer. Traditional Thai Benjarong usually incorporates five colors: white, yellow, black, red, and green (blue). Hence, the name “Benjarong” implies the intricate detailing required in the artwork and coloring. Historically, Benjarong designs have represented a fusion of Thai, Chinese, and Indian artistry; all crafted using brushes. During the reign of King Rama II, it became evident that food culture was significant, thus influencing the design of dishes that indicated refined tastes and sophistication. The queen during this period was adept at cooking and commissioned specialized Benjarong designs from China for the royal palace.

ในปัจจุบันการผลิตเครื่องเบญจรงค์ลวดลายโบราณเหลือน้อยมาก ที่ชุมชนบางช้าง อัมพวายังคงมีการอนุรักษ์ การสืบทอดงานเบญจรงค์ลวดลายโบราณ รวมถึงได้มีการออกแบบลวดลายแบบร่วมสมัย รวมไปถึงการผลิตเครื่องเคลือบขาว สำหรับการเขียนลวดลายเบญจรงค์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่เพื่อให้เครื่องเบญจรงค์นั้นสามารถใช้ในชีวิตประจำวันได้ อัน เป็นการอนุรักษ์สืบสานภูมิปัญญาเครื่องเบญจรงค์อีกด้วย

At present, the production of ancient-style Benjarong pottery has significantly declined. However, the Bang Chang community in Amphawa still conserves and continues the legacy of ancient Benjarong designs. They also innovate with contemporary designs, manufacture white-glazed pottery for Benjarong art, and design new products to make Benjarong relevant for daily use, thereby preserving and passing on the cultural wisdom associated with Benjarong pottery.

ภูมิปัญญาที่สะท้อนทักษะฝีมือเชิงช่าง

ปัจจุบันกระบวนการผลิตเครื่องเบญจรงค์มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย มีการใช้ดินจากทางภาคเหนือผสมกับทางภาคใต้ ซึ่งในปัจจุบันดินในการผลิตเครื่องเบญจรงค์ต้องซื้อจากบริษัทที่ได้รับการประมูลจากทางรัฐบาล ซึ่งเป็นดินคุณภาพสูง เรียกว่าดินสุญญากาศ ผ่านการล้างการบดละเอียดมาแล้ว ต่างจากดินในสมัยโบราณ ส่วนกระบวนการเผาใช้แก๊สแทนเตาอุโมงค์ที่ใช้ฟืน เพราะชุมชนในปัจจุบันเป็นชุมชนกึ่งเมือง ดังนั้นกระบวนการในการผลิตทั้งหมดต้องปรับไปตามชุมชนและสภาพแวดล้อมที่อยู่ปัจจุบัน ส่วนสีที่ในอดีตเป็นสีที่ได้จากธรรมชาติ ดิน หิน ใบไม้ต่าง ๆ

Wisdom reflecting craftsmanship skills

Currently, the production process of Benjarong pottery has evolved over time. The clay used is a mix from the Northern and Southern regions. Nowadays, the clay for producing Benjarong has to be purchased from companies that have secured contracts through government bids. This clay is of high quality, known as kaolin clay, which undergoes a refined washing and grinding process, different from the clay used in ancient times. Instead of using traditional wood-fired kilns, modern production uses gas due to the semi-urban nature of the communities now. As such, the entire production process has been adapted to fit the current community and environmental conditions. The colors used in the past were derived from natural sources like soil, stones, and various leaves.

แต่ปัจจุบันเป็นสีเซรามิกประเภทเคลือบใช้เฉพาะในงานเบญจรงค์ ซึ่งมีส่วนผสมแตกต่างจากสีเบญจรงค์ทั่วไป โดยมีส่วนผสมและอัตราส่วนที่สมดุลกันในแต่ละเฉดสี รวมถึงความร้อนในการเผาสีที่ต้องผ่านการทดสอบ สีเบญจรงค์ของชุมชนบางช้าง จะใช้ความร้อนค่อนข้างสูงประมาณ 825 องศาเซลเซียส ในการเผาเคลือบ งานแต่ละชิ้นอาจมีการทำงาน 3-4 ขั้นตอนในแต่ละชิ้น ขึ้นอยู่กับลวดลายเพื่อให้ได้ความสมบูรณ์ของชิ้นงาน ในการเขียนลวดลาย จะมีทั้งลวดลายโบราณ และมีทั้งลวดลายร่วมสมัย ถ้าเป็นลวดลายโบราณจะยึดสีแบบดั้งเดิม จะใช้สีเพื่อให้คล้ายคลึงกับสีที่ใช้ในอดีตมากที่สุด ถ้าเป็นลวดลายร่วมสมัย และลวดลายที่ลูกค้าต้องการ สีที่ใช้ จะมีอยู่ 12 เฉดสี

However, today, specialized ceramic colors are used exclusively for Benjarong work. These have a composition different from regular Benjarong colors with each shade having a balanced mixture and proportion. The firing temperature and the resultant colors undergo rigorous testing. For the Bang Chang community, a relatively high temperature of about 825 degrees Celsius is used for glazing. Each piece might undergo three-four processes depending on the design to ensure the completion of the artwork. In terms of design, both ancient and contemporary patterns are used. For ancient designs, traditional colors are employed to closely resemble the past as much as possible. For contemporary designs and custom patterns requested by customers, up to 12 colors are available.

เอกลักษณ์ผลงานที่โดดเด่น

ในด้านภูมิปัญญาดังเดิมนั้นจะอยู่ในส่วนของการเขียนลวดลายเบญจรงค์ด้วยเส้นสีแบบลายอย่างโบราณ ซึ่งมีการผลิตมาอย่างยาวนานในชุมชนบางช้าง

Outstanding Work Identity

In terms of traditional wisdom, this lies in the art of drawing Benjarong patterns using colored lines in an ancient style, which has been produced for a long time in the Bang Chang community.

การพัฒนาสร้างสรรค์ปรับประยุกต์ หรือต่อยอดผลงาน

แนวคิดในการผลิตเครื่องเบญจรงค์นั้นเกิดจากความรักในงานศิลปะไทยงานเขียนลายเบญจรงค์ ที่นำมาผสมผสานจากแนวคิดในการอนุรักษ์การออกแบบลวดลายแบบร่วมสมัย รวมไปถึงการผลิตเครื่องเคลือบขาวสำหรับการเขียนลวดลายเบญจรงค์ และการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อให้เครื่องเบญจรงค์นั้นสามารถใช้นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

Creative development, adaptation, or Work Expanding

The concept of producing Benjarong porcelain stems from a love for Thai art, specifically the art of Benjarong pattern painting. This integrates the idea of conservation with contemporary pattern designs. It also includes the production of white-glazed pottery for Benjarong patterns and the design of new products to make Benjarong pottery usable in everyday life.

ความมุ่งมั่นตั้งใจในการอนุรักษ์ สืบทอดในงานศิลปหัตถกรรม

ปัจจุบันคนทั่วไปไม่รู้ว่าเครื่องเบญจรงค์มีการผลิตอย่างไร และกลุ่มที่ผลิตเครื่องเบญจรงค์ก็มีน้อยกว่าในอดีตที่ผ่านมา การตั้งศูนย์เรียนรู้ชุมชนบางช้างด้วยความตั้งใจที่จะอนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบทอดงานหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์ ให้คงอยู่ตลอดไป

Commitment to conserve and inherit in arts and crafts

Nowadays, the general public is unaware of how Benjarong pottery is produced, and there are fewer Benjarong pottery producers than in the past. The establishment of the Bang Chang Community Learning Center is driven by the intent to conserve, promote, and pass on the art of Benjarong craft to ensure its longevity.

สำหรับบ้านชุมชนบางช้าง ได้เปิดมาแล้ว 22 ปีโดยเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับนักเรียนนักศึกษา และประชาชนทั่วไป สามารถเข้ามาเรียนรู้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย มีกิจกรรม การลงสี การเขียนลาย การขึ้นรูปเบญจรงค์โดยการเทน้ำดิน การเผา และขั้นตอนต่างๆ ให้ผู้ที่สนใจอาจนำไปประกอบอาชีพได้ นอกจากนี้ได้มีการร่วมมือกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในการเผยแพร่วัฒนธรรมงานหัตถกรรมประเภทเครื่องเบญจรงค์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ด้วยความตั้งใจที่จะอนุรักษ์ เผยแพร่ และสืบต่องานหัตถกรรมเครื่องเบญจรงค์ ให้คงอยู่ตลอดไป

For the Bang Chang Community House, which has been open for 22 years, it serves as a learning center for students, academics, and the general public. They can learn free of charge. There are activities, such as coloring, pattern painting, and Benjarong pottery molding using clay methods, firing, and various other steps. Those interested might be able to use these skills for professional purposes. Furthermore, there is a collaboration with the Tourism Authority of Thailand to promote the cultural art of Benjarong pottery, both domestically and internationally, with the intent to conserve, promote, and pass on the Benjarong pottery craft to ensure its continuity.

ตัวอย่างผลงานที่ยากและมีความภาคภูมิใจ

- รางวัลชมเชยศิลปวัฒนธรรมร่วมสมัยปี 2550 กระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลรองชนะเลิศอันดับสอง โครงการประกวดหัตถศิลป์ทรงคุณค่าวิถีจรล้าเลิศ
- เครื่องเบญจรงค์ไทย (ลายประเพณี) ปี 2558 ศูนย์ศิลปาชีพบางไทร
- รางวัล OTOP 5 ดาว กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- รางวัลดูดีมีสไตล์ Queen of D กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย
- รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ต่อกระทรวงวัฒนธรรม
- รางวัลบุคคลต้นแบบด้านอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย (สำนักงาน กสทช.)

Examples of work that are challenging and instill pride

- Cultural Contemporary Appreciation Award 2007 from the Ministry of Culture.
- 2nd Runner-up Award in the Exquisite Thai Benjarong Art Contest (Traditional Pattern) 2015 from the Bang Sai Arts and Crafts Center.
- OTOP 5-Star Award from the Department of Community Development, Ministry of Interior.
- “Looks Good, Has Style” Queen of D Award from the Department of Community Development, Ministry of Interior.
- Benefactor Award from the Ministry of Culture.
- Model Individual Award for Thai Cultural Conservation from the National Broadcasting and Telecommunications Commission (NBTC).

“ผมชอบในงานศิลปะงานเซรามิค
งานเครื่องเคลือบ ผมจึงเอาความรัก
ที่มีมาเรียนรู้พัฒนาต่อยอด รวมถึงสืบสาน
และเผยแพร่ เพราะงานเบญจรงค์
ถือเป็นงานศิลปะไทยที่วิจิตรอยากให้
คนทั่วไปได้รู้จักเรื่องราว
ของงานเบญจรงค์มากยิ่งขึ้น”

*“I have a passion for art, ceramics,
and glazed pottery. Therefore, I have
taken my love for these to learn,
develop, extend, inherit, and spread
it. Because Benjarong is considered
a delicate Thai art form, I want the
general public to know more about
the story and essence of Benjarong”*

ช่องทางการติดต่อ

ชื่อ-นามสกุล : นายธนวรรณ ชยทวานิชกุล

จังหวัด : สมุทรสงคราม

เบอร์ติดต่อ : 089-7462433

Line : 0897462433

Fb : บ้านเบญจรงค์บางช้าง อัมพวา

IG : บ้านเบญจรงค์บางช้าง อัมพวา

Contact Information

Full Name: Mr. Tanawat Chayutwanichakul

Province: Samut Songkhram

Contact Number: 089-7462433

Line : 0897462433

Fb : บ้านเบญจรงค์บางช้าง อัมพวา

IG : บ้านเบญจรงค์บางช้าง อัมพวา